

Árnyékon innen, selyemhullámon túl

Képutazásom Somogyi Rékával

Újra és újra elképzelem, amint a barlang mélyén meglapulva az őseember krétát vesz kezébe, s óvatos vonalat rajzol, amelyből aztán egy bölényre ismerhetünk. Érzem és látom a vonal szentségét, amely, ha még ráadásul színeket is körbeölel, olyasvalamivel ajándékozza meg az alkotót és az alkotás megtekintőjét, ami az egyik legcsodásabb emberi öröm: a hittel, hogy teremthet és a teremtés tanúja lehet.

Aki e tudati állapotot jelen korunkban magában őrzi, az most is tisztában van azzal, hogy a művészet nem izmusokban, nem divatban, nem a még sosem látott kikísérletezésében merül ki, hanem a vonalak szentségének megőrzésében. Végtelenül egyszerű dolog ez, aki ebben a szellemben alkot, tudja, hogy van egy belső hang, melyre hallgatnia kell. Ezt a hangot követve, neki engedelmeskedve – hiába teltek el évezredek közben – a művész ugyanazzal az áhítattal húzza a vonalat, s köti össze istenit és emberit, mint az imént megidézett barlangi festő.

Somogyi Réka képein – mivel a selyemfestés kontúrtechnikáján alapulnak – központi szerepet kap a vonal, hiszen nélküle szétfolyna a festék, mintegy ez tartja egyben a színeket, különös erőt kölcsönözve a vonalnak.

Ha alkotásaira pillantunk, azonnal megállapíthatjuk, hogy ezek a képek nem ismerik a kegyelmet, nincs köntörfalazás, elfordulhatunk, becsukhatjuk a szemünket, de már elragadott minket valamilyen különös női alkotóerő; megtapasztalhatjuk a mesék útját, mintegy kútba esünk, s rövidesen felbukkanunk egy másik világban, árnyékon innen és selyemhullámon túl, valahol ott, ahonnan mindannyian jöttünk és egy napon, előbb vagy utóbb megtérünk.

Ehhez az utazáshoz – érzéseinket és kitartásunkat erősítendő – Réka képei támaszul szolgálnak. Mint a festmények ismerője, azt tanácsolom, kapaszkodjanak meg előbb egy kis részletben, a kép egy aprócska szeletében, és lépdeljenek onnan lassan tovább, hogy hozzászokjanak, majd pedig otthonosan mozoghassanak e világban, amelyben hiába várunk az ismert dimenziókra, alakokra, arányokra: valami mást kapunk. Ez a más mégsem idegen, mert mindenki ott lakozik a mese, a mitológia, a csend, a fény. Ez a világ a színek, az illatok birodalmával rokon, amelyben legbelső részünk azért mozog olyan otthonosan, mert onnan ered.

Zalai Károly